

100 år med SDR

Dövas Tidning illustrerar Sveriges Dövas Riksförbunds (SDR) sekellånga utveckling som organisation. De utvalda historiska händelserna presenteras längs en tidslinje i form av en vågrörelse, precis som förbundets nuvarande logotyp står för – att få god vind genom böljande vågor.

SAMMANSTÄLLNING: CHARLOTTE GUSTAVSSON & NICLAS MARTINSSON
ILLUSTRATION: LINDA STÅL

1922
Svenska Dövstumförbundet bildas i Stockholm den 26 februari. 14 dövföreningar från det avlånga landet närvarar. Dan Andersson från Göteborg utses till ordförande.

1932
Förbundets första troliga logotyp.

1950
Svenska Dövstumförbundet byter namn till Sveriges Dövas Riksförbund. Anledningen är att ordet dövstum inte längre ska användas, vilket beslöts på kongressen året innan.

1955
SDR blir medlem i World Federation of the Deaf, WFD. Förbundet är sedan tidigare medlem i Dövas Nordiska Råd, DNR (grundat 1907).

1963
SDR blir huvuddelägare i Carlborgs gård, i dag Västanviks folkhögskola som SDR är huvudman för.

1970
En ny logga utformas för SDR. Den blir omdiskuterad på grund av hur handformen för R är ritad. Handalfabetsbokstäverna kommer sedan att vara avbildade på lite olika sätt genom åren, där R-tecknet justeras för att långfingret inte ska peka uppåt.

1923
Så här mycket kostar det att vara medlem hos SDR:
50 öre per manlig medlem
25 öre per kvinnlig medlem
Fr.o.m. 1932 inför SDR samma medlemsavgift för alla medlemmar.

1945
Svenska Dövstumförbundet och konkurrenten Sveriges Dövstumas Riksförening (tidigare namn: Riksorganisationen Social Dövstumtjänst), bildad 1936, slås samman. Den förstnämnda organisationens namn behålls. En ny logga tas fram, nu med initialerna SDF. Förbundet har för första gången en anställd och egna lokaler.

1945
Förbundet startar med olika service åt föreningarna under namnet Föreningstjänst: rabatterade inköp, föreläsningar och filmer. Bland föreläsarna finns döva personer, dövpräster, dövmissionärer, döv lärare och barn till döva föräldrar. En grupp inom förbundsstyrelsen bedömer föreläsarnas teckenspråksnivå och kunskaper för att undvika vissa hörande föreläsare som inte använder svenskt teckenspråk.

1945
Förbundet tilldelas ett 90-konto av Näringslivets granskningsnämnd, som kontrollerar att gåvor och stödannonser med mera går till rätt ändamål.

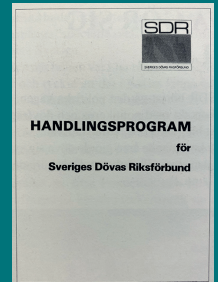
1953
Förbundet skaffar ett eget hus i Borlänge.

1958
SDR ordnar första folkhögskolekursen i föreningskunskap på Brunnsviks folkhögskola i Borlänge med döva lärare. Nu får döva vuxna fortbilda sig på svenskt teckenspråk.

1964
SDR blir medlem i Arbetarnas Bildningsförbund, ABF.

1967
SDR:s första handlingsprogram tas fram. En av punkterna lyder "... bör SDR vara representerat i allt samhällsligt planeringsarbete som direkt avser de döva".

1972
SDR firar 50 år i Göteborg.

1978
SDR startar sin videoverksamhet (i dag SVT Teckenspråk) i förbundshuset med egen studio.

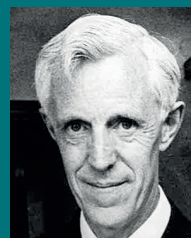
1975
SDR flyttar sitt kontor från Borlänge till det nybyggda förbundshuset i Leksand.

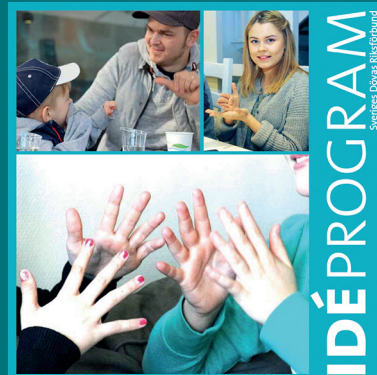
1995
SDR går med i European Union of the Deaf, EUD.

1995
SDR initierar två nya utmärkelser: Guldtecknet och International Award (i dag Lars-Åke Wikström's International Award).

1989
SDR stiftar en ny utmärkelse i Lars Kruths namn (en av dövrörelsens största profiler). Kruthmedaljen delas ut för första gången 1991.

2009
Försäljningsavdelningen öppnar en fysisk butik i Leksand, SDR Gåvan.

2015
Efter organisationsöversynen Nya vindar lanseras SDR:s idéprogram med tydligare fokus på språk och kultur, delaktighet och tillgänglighet samt samhörighet och gemenskap. Det leder bland annat till stadgeändringar på SDR:s kongress 2017. Tidigare verkade SDR utifrån funktionsnedsättning, språk, kultur- och identifikation.

Från förbjudet språk till teckenspråk självklart

2022
SDR firar 100 år med bland annat sju jubileumsfester runt om i landet.

2022
SDR delar ut en fjärde utmärkelse, Alma Abrahamssons pris, för första gången.

1977
SDR:s biståndsverksamhet startar.

1985
SDR:s teckenspråksavdelning startar.

SDR får 850.000 till teckenspråksavdelningen

SDR får 850.000 kronor till teckenspråksavdelningen i regeringens proposition. SDR:s video får en ökning med 600.000 kronor. Nya bidraget till videon blir nu på 2,042 miljoner kronor. Stödet till handikapporganisationerna ökar med fem miljoner från 38 till 43 miljoner kronor.

1993
En ny logotyp tas fram, som fortfarande används i dag.

1996
Rekordmånga medlemmar i SDR, 5 491 till antalet hos 40 dövföreningar.

MEDLEMSANTAL 1996

1/1 - 31/12	Döv 0-15	Hörande 0-15	Döv 16-	Hörande 16-	Total
Stockholms Dövas Förening	61	77	751	228	1117
Uppsala Dövas Förening	10	-	69	7	86
Eskilstuna Dövas Förening	-	-	30	4	34
Flen/Kattinholm D.F.	-	-	25	10	35
Linköpings Dövas Förening	11	-	35	15	61
Mjölby Dövas Förening	-	-	15	2	17
Norrköpings Dövas Förening	3	-	46	8	57
Nässjö Dövas Förening	2	-	28	7	37
Västerbygdens Dövas Förening	9	-	85	24	118
Växjö Dövas Förening	8	-	24	18	50
Kalmar Dövas Förening	2	4	49	22	77
Gotlands Dövas Förening	-	-	16	2	18
Bjerkings Dövas Förening	-	-	29	13	42
Dövas Förening i Hålsjöholm	2	1	33	29	65
Kristianstads Dövas Förening	-	2	47	36	85
Ångelholms Dövas Förening	-	-	15	7	22
Malmö Dövas Förening	19	57	201	81	358
Helsingborgs Dövas Förening	3	-	26	13	42
Landskronas Dövas Förening	-	-	18	5	23
Lunds Dövas Förening	19	7	78	34	138
Halmstads Dövas Förening	5	12	51	38	106
Göteborgs Dövas Förening	41	70	317	147	575
Uddevalla Dövas Förening	2	4	23	7	36
Borås Dövas Förening	2	4	42	25	73
Trollhätans Dövas Förening	7	19	101	46	173
Vänersborgs Dövas Förening	14	18	42	15	89
Lidköpings Dövas Förening	-	-	11	5	16
Skövde Dövas Förening	-	-	23	18	41
Karlstads Dövas Förening	10	18	62	24	114
Örebro Dövas Förening	82	105	305	113	605
Västerås Dövas Förening	1	-	67	11	79
Dalarnas Dövas Förening	8	39	134	109	290
Gävleborg/Hälsinglands D.F.	9	8	69	50	136
Medelpads Dövas Förening	8	28	66	36	138
Ömsköldavikes Dövas Förening	-	-	19	2	21
Härnösands Dövas Förening	16	20	77	19	132
Jämtlands Dövas Förening	2	4	31	26	63
Skellefteå Dövas Förening	5	19	55	30	109
Umeå Dövas Förening	-	-	66	16	82
Norrbottens Dövas Förening	3	10	57	61	131
Summa totalt	364	526	3238	1363	5491

2013
Första kvinnan på ordförandeposten, Hanna Sejlitz.

2019
All verksamhet koncentreras till Stockholm i och med att försäljningsavdelningen i Leksand inklusive telefonförsäljning börjar avvecklas under 2018.

Läs och se mer:

Så har samhället för döva vuxit fram, s. 10

Tre kvinnliga SDR-pionjärer, s. 14

Så har förbundet nått sina medlemmar och föreningar genom tiderna, s. 40

+ Se gärna SDR:s jubileumsfilm på svenskt teckenspråk under jubileumsturnén i höst och annat historiskt material på sdr.org/100ar